

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Valmiuslain uudistaminen

Taustamateriaali

Turvallisuus- ja valmiuslautakunta 19.2.2026

Taustaa

- Valmiuslakia valmistellut, OM:n vetämä työryhmä sai työnsä valmiiksi 30.6.2025.
 - Työryhmän mietintö lähetettiin 17.12.2025 lausuntokierrokselle, joka päättyy 27.2.2026.
 - Muistioon sisältyy valtiovarainministeriön eriävä mielipide ja lausuma sekä sisäministeriön eriävä mielipide.
- Lausuntopalaute käsitellään ministeriöissä ja sen pohjalta esitykseen tehdään mahdollisesti tarvittavia muutoksia. Tavoitteena on, että esitys ehdittäisiin käsitellä eduskunnassa vielä tämän vaalikauden aikana.
- Tämä diapakka on tehty helpottamaan lautakunnan jäsenten perehtymistä (tärkeimmät ”nostot” hyvinvointialueen kannalta) massiiviseen työryhmän mietintöön. Pohteen lausuntoa aiheesta käsitellään Itk kokouksessa 19.2.

Yleinen varautumisvelvollisuus (6 §)

Varautumisvelvollisen on tässä luvussa säädetyin toimenpitein varmistettava lakiin perustuvien tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa olosuhteissa.

Varautumisvelvollisen on varauduttava myös tässä laissa säädettyjen toimivaltuuksien käyttöön.

Tässä laissa tarkoitettuja varautumisvelvollisia ovat:

- 1) valtion viranomaiset;
- 2) tuomioistuimet ja valitusasioita käsittelemään perustetut lautakunnat;
- 3) tasavallan presidentin kanslia;
- 4) eduskunnan virastot;
- 5) itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset;
- 6) valtion liikelaitokset;
- 7) hyvinvointialueet ja hyvinvointiyhtymät;
- 8) kunnat ja kuntayhtymät;
- 9) muut lailla julkista hallintotehtävää hoitamaan perustetut tai siihen lailla velvoitetut yhteisöt siltä osin kuin ne hoitavat julkisia hallintotehtäviä.

Toimiluvan tai muun viranomaishyväksynnän perusteella julkista hallintotehtävää hoitavan varautumis-velvollisuudesta on voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

Varautumisvelvollisen on varmistettava 1 momentissa säädettyjen velvoitteiden asianmukainen toteutuminen myös hankkiessaan lakiin perustuvien tehtäviensä hoitamista tukevia palveluita yksityisiltä yhteisöiltä.

Varautumisvelvollisuuteen liittyvät riskien arviointia ja hallintaa, valmiussuunnitelmaa ja muuta varautumisen suunnittelua, varautumisen ohjausta, valvontaa ja yhteensovittamista sekä tilannekuvan ylläpitämistä koskevat pykälät 7 – 10.

Poikkeusolojen edellytykset (11 §)

Poikkeusoloina voidaan tämän lain mukaan pitää:

- 1) Suomeen kohdistuvaa aseellista tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavaa hyökkäystä ja sen välitöntä jälkitilaa;
- 2) Suomeen kohdistuvaa huomattavaa aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhkaa;
- 3) suuren ihmismäärän henkeä tai terveyttä vaarantavaa ihmisen toiminnasta tai luonnonilmiöstä johtuvaa erityisen vakavaa onnettomuutta tai muuta siihen vaikutuksiltaan ja luonteeltaan rinnastuvaa poikkeuksellista tapahtumaa, sen välitöntä uhkaa tai jälkitilaa;
- 4) hyvin laajalle levinnyttä ja vaikutuksiltaan ihmisten henkeä ja terveyttä erityisen vakavasti vaarantavaa tartuntatautia;
- 5) sellaista
 - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
 - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;

c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;

d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;

e) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin taikka välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;

f) yhteiskunnan kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai

g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen kohdistuvaa välitöntä uhkaa, toimintaa, tapahtumaa taikka näiden yhteisvaikutusta, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tilannetta voidaan pitää poikkeusoloina kuitenkin vain, jos sen hallinta vaatii yhden tai useamman III osassa säädetyn lisätoimivaltuuden käyttöönottoa.

Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen (41 §) ja irtisanomisajan pidentäminen (43 §)

- Maanpuolustuksen, väestön sosiaali- ja terveydenhuollon, toimeentulon tai turvallisuuden taikka muun yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömän toiminnan välttämättä edellyttäessä työnantaja voi poikkeusoloissa valtioneuvoston asetuksella säädettävissä rajoissa muun muassa
 - poiketa vuosilomalaissa tarkoitetun loman tai vapaan antamisajankohtaa koskevista edellytyksistä
 - siirtää jo ilmoitetun loman tai vapaan ajankohtaa tai keskeyttää jo aloitetun loman tai vapaa
 - teettää työntekijällä työaikalain estämättä lisä- ja ylityötä ilman tämän suostumusta
 - poiketa vuorokausilepoa ja viikkolepoa koskevista työaikalain säännöksistä
 - poiketa yötyötä koskevista työaikalain säännöksistä
 - pidentää työntekijän irtisanomisaikaa enintään kuudella kuukaudella (työnantajan irtisanomisaika pitenee vastaavasti).
- Pykälissä tarkoitettuja poikkeuksia voidaan soveltaa valtioneuvoston asetuksella säädettävässä laajuudessa mm. sosiaali- ja terveyspalveluissa.
- Palvelussuhteen ehtoja koskevia poikkeuksia voidaan soveltaa vain siltä osin, kun tehtävien hoitamista ei voida järjestää muilla keinoin, eikä niillä saa vaarantaa työntekijän turvallisuutta ja terveyttä työssä. Poikkeuksia sovellettaessa on huolehdittava, ettei työntekijän työaika ylityö mukaan lukien ole kohtuuton ja että työntekijälle varataan riittävä lepoaika vuorojen välissä tai mahdollisuus palautumiseen työajan aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon erityinen työvelvollisuus (44 §)

- Jokainen Suomessa asuva henkilö, jolla on kotikunta Suomessa, ja
 - joka toimii tai on toiminut viimeisen viiden vuoden aikana sosiaali- ja terveydenhuollon alalla
 - on saanut koulutusta tällä alalla ja
 - joka on täyttänyt 18 mutta ei 68 vuottaon velvollinen tekemään työvoimaviranomaisen määräyksen mukaisesti valmiuslain tarkoituksen toteuttamiseksi välttämätöntä työtä sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- Määräys tällaiseen työhön voidaan 11 §:n 1 momentin 3–5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa antaa enintään neljäksi viikoksi kerrallaan.
- Työvelvollista ei voida kuitenkaan määrätä hoitamaan sellaisia tehtäviä, joita sote-järjestämislain mukaan voi hoitaa vain hyvinvointialueeseen palvelussuhteessa oleva, tai joiden hoitamiseksi on muualla sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä säädetty erityiseksi edellytykseksi virkasuhde.

Väestönsuojelutehtävien suorittamisvelvollisuus (45 §)

- Jokainen Suomessa asuva 18 mutta ei 68 vuotta täyttänyt henkilö, jolla on kotikunta Suomessa, on velvollinen suorittamaan pelastusviranomaisen määräyksen mukaisesti evakuointi-, sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus-, puhdistus- ja rakentamistehtäviä, väestönsuojien käyttöönottoon ja käyttöön liittyviä tehtäviä, avustavia hätäkeskustehtäviä taikka muita näihin rinnastettavia, väestön suojelemiseksi välttämättömiä tehtäviä.
- Määräys tällaisiin tehtäviin voidaan 11 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa antaa enintään neljäksi viikoksi. Momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa enimmäisaikaa ei ole.
- Työmääräystä ei voitaisi, eikä siten myöskään määräystä väestönsuojeluvolliseksi, ehdotetun 51 §:n mukaan antaa henkilölle, jolle on myönnetty ns. VAP (henkilövaraus). Säännöstä sovellettaisiin myös yhdistysmuotoisten sopimuspalkokuntien jäseniin. Ehdotettu säännös rajaisi olennaisesti VAP-menettelyn soveltamisalaa, millä olisi ilmeiset vaikutukset aseellisen hyökkäyksen aikana käytettävissä olevaan henkilöstömäärään. **Kohtaa ehdotetaan lausuntoluonnoksessa täsmennettäväksi.**

Yleinen työvelvollisuus (46 §)

- Sovelletaan 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.
- Jos työvoiman saatavuuden turvaamista koskevat toimenpiteet (7 luku) tai 44 ja 45 §:ssä tarkoitettu erityistyövelvollisuus eivät ole riittäviä maanpuolustuksen, väestön suojaamisen tai muun yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömän toiminnan turvaamiseksi, on jokainen Suomessa asuva, jolla on kotikuntalain mukaan kotikunta Suomessa ja joka on täyttänyt 18 mutta ei 68 vuotta, velvollinen tekemään työvoimaviranomaisen määräyksen mukaisesti edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi välttämätöntä työtä.
- Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tehtävistä tai toimialoista, joiden turvaamiseksi työvelvollisuutta voidaan soveltaa.

Väestön siirtymisvelvollisuus (68 §)

- Lakiehdotuksen mukaan 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa tietyn alueen väestön tai sen osan on siirryttävä muualle, jos se on väestön turvallisuuden kannalta välttämätöntä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin, mitä alueita ja mitä osaa alueen väestöstä siirtyminen koskee.
- Edelleen ehdotuksen mukaan sisäministeriön pelastusviranomainen vastaa siirtymisen valtakunnallisesta yleisjohdosta. Pelastusviranomaiset vastaavat siirtymisen alueellisesta johtamisesta sekä toimeenpanosta yhteistoiminnassa muiden viranomaisten kanssa. Pelastusviranomaisilla on väestön siirtymisen toteuttamiseksi oikeus, jos tilanteen hallitseminen ja siirtymisen toteuttaminen ei muutoin ole mahdollista, määrätä siirtymisen ajallisesta kohdentumisesta sekä siirrettävän väestön sijoituspaikasta.
- **Lausuntoluonnoksessa ehdotetaan täsmennettäväksi** johtovastuuta koskevaa kohtaa sekä täsmentämään yksityiskohtaisiin perusteluihin pelastusviranomaisten toimivallan jakautumista siirrettävän väestön sijoituspaikasta määräämisessä.

Ajoneuvon tai aluksen luovuttaminen pelastusviranomaisen käyttöön (73 §)

- Lakiehdotuksen mukaan pelastusviranomainen voi 11 §:n 1 momentin 1–3 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa päätöksellään velvoittaa ajoneuvon tai aluksen omistajan tai haltijan luovuttamaan ajoneuvonsa tai aluksensa pelastusviranomaisen käyttöön pelastustoiminnan ja väestön evakuoinnin edellyttämien kiireellisten ja välttämättömien kuljetustarpeiden suorittamista varten, jos niitä ei pystytä asianmukaisesti turvaamaan edellä 70 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.
- **Lausuntoluonnoksessa ehdotetaan** täsmennettäväksi säännöstä evakuointien muotojen osalta (vrt. lakiehdotuksen 76 §), otettavaksi toimivaltuus ajoneuvon tai aluksen luovuttamisesta pelastusviranomaisen hallintaan, ja luovuttamistoimivaltuuden säätämistä siten, että se olisi myös sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilla.

Väestönsuojeluun tarvittavien tilapäisten väestönsuojien rakentamisvelvollisuus (75 §)

- Lakiehdotuksen mukaan väestön suojaamiseksi 11 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa valtioneuvosto voi päätöksellään velvoittaa kunnan rakentamaan omistamalleen tai pelastusviranomaisen 74 §:n nojalla hallintaan ottamalle kiinteistölle tai maa-alueelle tilapäisiä väestönsuojia.
- **Lausuntoluonnoksessa ehdotetaan** pysyttämään myös oleva, kiinteistön omistajaan kohdistuva toimivaltuus, jotta väestön suojaaminen paikalleen myös pientalovaltaisilla alueilla kyettäisiin varmistamaan, mikä vähentäisi olennaisesti liikkumisvapauden rajoittamistarpeita.

Siirtyneen väestön majoittamiseen ja huoltoon liittyvät hyvinvointialueen otto-oikeudet (77 – 79 §)

Hyvinvointialue voi siirtyneen väestön

- tilapäistä majoittamista varten päätöksellään velvoittaa huoneiston omistajan tai haltijan luovuttamaan huoneistonsa hyvinvointialueen hallintaan
- huollon järjestämiseksi päätöksellään velvoittaa yhteisön tai luonnollisen henkilön luovuttamaan siirtyneen väestön majoituksen, muonituksen ja muun huollon kannalta välttämätöntä irtainta omaisuutta hyvinvointialueen käyttöön.
- huollon järjestämiseksi päätöksellään velvoittaa yhteisön tai elinkeinonharjoittajan suorittamaan hyvinvointialueelle siirretyn väestön majoituksen, ruokahuollon ja muun huollon kannalta välttämättömiä palveluja.
- **Lausuntoluonnoksessa ehdotetaan** toimivaltuuden säätämistä sosiaalihuollon viranomaisille selvyiden vuoksi (vrt. pelastusviranomaisen toimivaltuudet esim. ehdotetuissa 73, 74 ja 76 §:ssä).

Lakisääteisten vakuutuksien, etuuksien ja sosiaaliavustusten muutokset (85 §)

- Väestön toimeentulon ja valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi 11 §:n 1 momentin 1–2 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella lakisääteisen eläkkeen, kuntoutusrahan, työttömyyspäivärahan sekä sairaus-, työtapaturma- ja ammattitauti-, potilas- tai liikennevakuutuksen perusteella suoritettavan etuuden sekä taikka vastaavan muun etuuden:
 - 1) maksamista lykätä enintään kolme kuukautta kerrallaan, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajan tai
 - 2) määrää alentaa enintään kolmen kuukauden ajalta enintään 50 prosentilla taikka
 - 3) jos 1 tai 2 kohdassa tarkoitettut toimenpiteet eivät ole riittäviä, maksaminen keskeyttää enintään kolmeksi kuukaudeksi.
- Väestön toimeentulon ja valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi 11 §:n 1 momentin 1–2 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella äitiysavustuksen, tuen kansainvälisen lapseksiottamisen kustannuksiin, elatustuen, lapsilisän, lasten kotihoidon tuen, lasten yksityisen hoidon tuen, asumistuen, työmarkkinatuen, opintorahan, asumislisän, sotilasavustuksen, sotilasvammakorvauksen, kuntoutusetuuden taikka vastaavan muun etuuden sekä toimeentulotuen muilta kuin 86 §:ssä tarkoitetun etuuksien vähimmäismäärän osalta ja kiireellisessä tapauksessa, maksamista lykätä enintään kolme kuukautta kerrallaan, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajan tai *(jne. samat kohdat kuin edellä)*
- Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä voidaan soveltaa samaan etuudensaajaan yhteensä enintään kuuden kuukauden ajan.

Etuuksien vähimmäismäärä (86 §)

- Edellä 85 §:ssä tarkoitettujen etuuksien saajille maksetaan etuuden alentamisen tai etuuden maksamisen keskeytyksen tai lykkäämisen aikana toimeentulotukea siten, että henkilölle tai perheelle muiden tulojen kanssa yhteenlaskettuna tulee käyttöön vähintään toimeentulotuen perusosaa vastaava määrä sekä välttämättömät asuin- ja terveydenhuoltomenot kattava määrä.
- Edellä 85 §:n 1 momentissa tarkoitettuja eläkkeitä maksetaan niiden alentamisesta, maksamisen keskeyttämisestä ja lykkäämisestä huolimatta aina niin paljon, että etuudensaajan saamat eläkkeet ovat yhteensä vähintään kansaneläkelaisissa (568/2007) tarkoitetun täysimääräisen kansaneläkkeen suuruiset.
- Etuuksien maksatuksen järjestämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Väestön maksukyvyn ja toimeentulon turvaaminen poikkeusolojen erityistuellä (87 §)

- Väestön välttämättömän maksukyvyn ja toimeentulon turvaamiseksi 11 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa myönnetään poikkeusolojen erityistukea jokaiselle, joka ei maksuliikenteen häiriön vuoksi voi käyttää varojaan välttämättömien hyödykkeiden hankkimiseen. Tuella on tarkoitus kattaa ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömät elintarvikkeet, lääkkeet ja muut vastaavat välttämättömät hyödykkeet. Tuki voidaan suorittaa maksusitoumuksena tai muulla vastaavalla menettelyllä. Tuki ei vaikuta oikeuteen saada muita etuuksia. Tuen takaisinperinnästä säädetään 152 §:ssä.
- Kansaneläkelaitos huolehtii 1 momentissa tarkoitetun tuen myöntämisestä, suorittamisesta ja muusta toimeenpanosta. Tuen hakemiseen ja myöntämiseen, tukiasian käsittelyyn sekä muutoksenhakuun sovelletaan 151 §:ssä säädettyä.
- Jos tuen myöntäminen tai suorittaminen maksuliikenteen häiriötilanteessa ei ole mahdollista, hyvinvointialueet huolehtivat väestön välttämättömästä toimeentulosta muilla tavoin.
- Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tuen määrästä ja maksatuksen järjestämisestä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan kohdistuvat toimenpiteet (95 §)

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi tai sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaamiseksi sosiaali- ja terveysministeriö voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäjän tai tuottajan:

- 1) siirtämään toimintansa kokonaan tai osaksi oman toimialueensa tai sijaintipaikkansa ulkopuolelle taikka järjestämään toimintaa myös toimialueensa ulkopuolella;
- 2) sijoittamaan hoidon tai huolenpidon tarpeessa olevia henkilöitä toimintayksikköönsä tai muulla tavoin antamaan hoitoa tai huolenpitoa sellaisille henkilöille, joille järjestäjä tai tuottaja ei ole lainsäädännön tai sopimuksen nojalla velvollinen sitä antamaan;
- 3) luovuttamaan toimintayksikön tai osan siitä hyvinvointialueen tai valtion viranomaisen käyttöön;
- 4) jos 1–3 kohdissa luetellut toimenpiteet eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia, muutoin vastaavalla tavalla laajentamaan tai muuttamaan toimintansa sisältöä tai toimintaansa.

Sosiaali- ja terveystalveluja koskevat poikkeukset (96 §)

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakyvyn turvaamiseksi voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjä voi:

- 1) keskeyttää tilapäisesti terveydenhuoltolain tietyn tai tiettyjen 2 tai 3 luvussa tarkoitettun kiireettömän terveydenhuollon palvelun tai sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:ssä taikka sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d tai 27 e §:ssä tarkoitettun kiireettömän sosiaalihuollon palvelun antamisen taikka asettaa tietyn palvelun tai tiettyjen palveluiden antamisen etusijalle toisiin palveluihin nähden;
- 2) luopua laissa säädettyjen terveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn tai sosiaalihuollon lainsäädännössä säädettyjen enimmäisaikojen noudattamisesta.

Edellä 1 momentin mukaisia poikkeuksia voidaan kuitenkin soveltaa vain, jos poikkeaminen ei vaaranna potilaiden tai sosiaalihuollon asiakkaiden terveyttä ja turvallisuutta ja oikeutta välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Poikkeaminen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatissa toimimisen edellytyksistä (98 §)

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 11 §:n 1 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää poikkeuksia:

- 1) terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa sekä näiden lakien nojalla annetuissa asetuksissa säädetyistä laillistetun ammattihenkilön ammatissa ja tehtävissä toimimisen edellytyksistä;
- 2) muualla sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä säädettyihin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden tehtävissä toimimista tai kelpoisuutta koskeviin erityisiin edellytyksiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja poikkeuksia voidaan säätää vain siltä osin kuin se on välttämätöntä sosiaali- ja terveydenhuollossa tarvittavan henkilöstön riittävyyden varmistamiseksi eikä poikkeaminen vaaranna asiakas- ja potilasturvallisuutta. Valtioneuvoston asetuksella ei kuitenkaan voida säätää poikkeuksia lääkärille tai hammaslääkärille säädettyyn oikeuteen suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 22 §:n tarkoitettuja tehtäviä tai edellytyksiin suorittaa tehtäviä, jotka lain mukaan edellyttävät virkasuhdetta.

Lääke- ja verihuollon sekä terveydenhuollon tavaroiden ja palveluiden saatavuuden turvaaminen (99 §)

Sosiaali- ja terveysministeriö voi päätöksellään velvoittaa lääketehtaan, lääketukkukaupan, lääkkeen myyntiluvan haltijan, apteekkarin, Helsingin tai Itä-Suomen yliopiston apteekin, sairaala-apteekkia tai lääkekeskusta ylläpitävän sosiaali- tai terveydenhuollon järjestäjän tai tuottajan, lääkkeen määrääjän, veripalvelulaitoksen sekä sellaisen yhteisön ja yksityisen elinkeinonharjoittajan, joka valmistaa tai toimittaa terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita tai niihin liittyviä palveluja taikka muuten toimii terveydenhuollon alalla:

- 1) rajoittamaan, kohdentamaan tai muuttamaan lääkkeiden, verituotteiden ja terveydenhuollossa käytettävien tavaroiden maahantuontia, jakelua, varastointia, myyntiä tai kulutukseen luovuttamista;
- 2) siirtämään toimintansa kokonaan tai osaksi oman toimialueensa tai sijaintipaikkansa ulkopuolelle taikka järjestämään toimintaa myös toimialueensa ulkopuolella;
- 3) jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet ovat riittämättömiä, muulla tavoin muuttamaan toimintaansa.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi lisäksi velvoittaa 1 momentissa tarkoitetun toimijan, joka valmistaa lääkkeitä, verituotteita tai terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita, laajentamaan tuotantoaan tai valmistamaan sellaisia tuotteita, joita ei ole saatavissa muilla tavoin.

Lääkkeiden velvoitevarastojen laajamittainen käyttöönotto (100 §)

- Väestön terveydenhuollon kannalta välttämättömien lääkkeiden riittävyyden turvaamiseksi sosiaali- ja terveysministeriö voi päätöksellään määrätä velvoitevarastoitujen lääkeaineiden, lääkevalmisteiden, lääkkeiden annostelussa käytettävien tarvikkeiden, lääkkeiden valmistuksessa käytettävien apu- ja lisäaineiden sekä pakkausmateriaalien laajamittaisesta käyttöönotosta ja käyttöönottoa koskevista määräistä.
- Sosiaali- ja terveysministeriö voi päätöksellään määrätä lisäksi 1 momentissa tarkoitettujen vapautettujen velvoitevarastojen käyttökohteista sekä niiden osoittamisesta tietyille toimijoille, jos se on välttämätöntä väestön terveydenhuollon tai väestön lääkkeiden saatavuuden turvaamiseksi, eikä turvaamista voida toteuttaa muulla tavoin.

Virka-apu (146 §)

- Lakiehdotuksen mukaan poliisin on pyynnöstä annettava tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanossa tarvittavaa virka-apua tämän lain täytäntöönpanosta vastaaville viranomaisille, jos tehtävän suorittaminen ei vaaranna poliisille säädettyjen tärkeiden tehtävien hoitamista ja tehtävän suorittaminen edellyttää poliisin toimivaltuuksia.
- Virka-avun antamiseen ollaan ehdottamassa olennaisesti sääntelyä korkeampaa kynnystä.
Lausuntoluonnoksessa ehdotetaankin pykälän sanamuotoa täsmennettäväksi siten, että virka-avun antamista harkittaessa otettaisiin huomioon myös sen tehtävän tärkeys, minkä suorittamiseksi virka-apua pyydetäisiin.

Siirtyneen väestön palvelujen järjestäminen (153 §)

Hyvinvointialue, jonka alueelle on siirtynyt väestöä 68 §:n mukaisen siirtymisvelvoitteen taikka 63 tai 65 §:ssä tarkoitetun oleskelukiellon takia, on velvollinen järjestämään siirtyneelle väestölle sen tarvitseman hätmajoituksen ja ruokahuollon sekä muut kiireellisen ja välttämättömän huolenpidon edellyttämät palvelut. Hyvinvointialueen alueella sijaitsevilla kunnilla on velvollisuus osoittaa hyvinvointialueen käyttöön tehtävän hoitamiseksi tarpeellisia kiinteistöjä, henkilöstöresursseja, ruokahuollon palveluja ja välttämätöntä infrastruktuuria.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen toteuttamiseksi hyvinvointialueen on tarvittaessa perustettava evakuointikeskus tai evakuointikeskuksia.

Kunnan ja hyvinvointialueen on 69 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen perusteella järjestettävä niiden järjestämisvastuulle laissa säädetyt palvelut siirtyneille henkilöille samoin perustein kuin kunnan ja hyvinvointialueen asukkaille.

Jos henkilö on siirtynyt kunnan alueelle laitos- tai asumispalveluyksikön siirtymisen takia taikka jos se on muusta syystä tarpeellista, voidaan sosiaali- tai terveystalvelun järjestämisestä päättää 95 §:n nojalla tehdyn päätöksen perusteella.

- **Lausuntoluonnoksessa ehdotetaan** pykälän täsmentämistä eräiltä osin.

